

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **V. Z.**, zast. Mgr. Annou Jirotkovou, advokátkou se sídlem Slezská 14, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 4. 2013, č. j. 49 Az 1/2013 - 53,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti
- III. Ustanovené advokátce Mgr. Anně Jirotkové **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši 3400 Kč; tato částka bude vyplacena k rukám advokátky z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od doručení usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Praze (dále „krajský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 12. 2012, č. j. OAM-256/LE-LE05-ZA14-2012, e. č. L009396.

V kasační stížnosti stěžovatel v obecné rovině tvrdí, že soud nesprávně posoudil právní otázku, zda důvody, které před správním orgánem uvedl, jsou skutečně důvody pro rozhodnutí dle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu; dále namítá vadu řízení, konkr. tvrdí, že byl porušen § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, neboť správní orgán nepostupoval tak, aby byl řádně zjištěn stav věci. Dále vytýká správnímu orgánu, že nijak nezjišťoval, jaká byla situace na ambasádě Ukrajiny v rozhodném období v roce 2000, kdy měl stěžovatel zažádat o vydání nových osobních dokladů; je mu nyní přičítáno k tíži, že si o vydání dokladů nezažádal, dosud nebylo však zkoumáno, zda to bylo v reálných možnostech stěžovatele. Soud ani správní orgány nepřihlédly k obavě stěžovatele z osob představujících výkonné složky státu a k tomu, že tato obava se u stěžovatele objevila

v zemi jeho původu po zkušenostech s korupcí. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný v písemném vyjádření uvedl, že dle jeho názoru bylo rozhodnutí vydáno v souladu s právními předpisy a kasační stížnost považuje za nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti relevantní argumenty svědčící pro její přijatelnost.

Povinností žalovaného je žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudit na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, publikované pod č. 2289/2011 Sb. NSS). V daném případě tak žalovaný učinil a dospěl k závěru, že tvrzení uváděná stěžovatelem, jakož i skutečnosti, které vyšly v průběhu řízení najevo, odůvodňují postup žalovaného dle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu.

pokračování

Jak uvedl již krajský soud, stěžovatel ani v žalobě konkrétně neuvádí, který z taxativně stanovených důvodů ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu by měl být v jeho případě naplněn.

Ze žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany vyplývá, že jako důvod odchodu z vlasti uvedl ekonomické důvody (resp. snahu vydělat si v České republice peníze), jakož i přání vidět Evropu; je ukrajinské národnosti, pravoslavného vyznání, svobodný, nikdy nebyl (ani nikdo z jeho rodiny) členem žádné politické strany nebo jiné organizace. Stěžovatel vlast opustil v roce 1997, vízum mu vyřizoval zaměstnavatel, proto musel vždy vycestovat do Polska; ve výpovědích výslovně připustil, že ve vlasti neměl žádné potíže se státními orgány. Dodal rovněž, že o azyl žádal již v roce 2000, ale azyl mu udělen nebyl; rovněž připustil, že se spojil se svým zastupitelským úřadem v roce 2000 a bylo mu přislíbeno vydání dočasného pasu k cestě na Ukrajinu, což však nechtěl. V roce 2005 mu na zastupitelském úřadě sdělili, že si vše musí vyřídit na Ukrajině. Ve vlastnoručně psaných důvodech uvedl, že žádá o mezinárodní ochranu vzhledem k tomu, že zde má družku G. S., s níž hodlá uzavřít sňatek, rád by zde založil rodinu, protože se mu Česká republika jeví jako demokratičtější země, než-li Ukrajina. Svou výpověď stěžovatel potvrdil v protokolu o pohovoru, v němž bez přítomnosti tlumočníka v jazyce českém doplnil, že se od roku 1997 na Ukrajinu již nevrátil; v České republice si chtěl pouze přivydělat peníze na studium, podívat se po Evropě a možná se naučit jazyk. Poprvé v roce 2000 žádal o azyl, protože neměl doklady, měl správní vyhoštění a chtěl zůstat s dívkou, kterou tehdy poznal. Nyní podal žádost v podstatě ze stejných důvodů, ale jedná se o jinou přítelkyni (G. S.), s níž žije od roku 2006. Stěžovatel připustil, že uvedl jinou totožnost (totožnost svého známého A. J.). Na Ukrajině žít nehodlá, nesnáší alkohol a alkoholismus, a již proto by odjel. Žalobce se odmítl seznámit s obsahem materiálů o zemi původu, které žalovaný v řízení shromáždil, odmítl se vyjádřit k těmto informacím.

Ze správního spisu žalovaného vyplývá, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 5. 12. 2012, poté co byl poučen o této možnosti v rámci řízení o správním vyhoštění. Součástí správního spisu je rovněž spis policie ČR, podle něhož byl žalobce rozhodnutím Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, odboru cizinecké policie, ze dne 8. 11. 2012, č. j. KRPA-144799/ČJ-2012-000022, zajištěn za účelem správního vyhoštění. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že jmenovaný byl dne 8. 11. 2012 kontrolován hlídkou Policie České republiky v prostorách herny U Nováků, a že uvedl jako svou totožnost jméno A. J., avšak další údaje již nebyl schopen sdělit. Na uvedené identitě žalobce trval i po sejmutí otisků prstů s tím, že ji užíval i v Karlovarském kraji. Provedenou lustrací v evidencích žalovaného bylo zjištěno, že žalobce byl žadatelem o udělení azylu již v roce 2000 a jeho totožnost byla potvrzena. Bylo zjištěno, že žalobce nebyl úspěšný s žádostí o udělení azylu a následně nebyl úspěšný ani se žalobou u krajského soudu. Žalobci bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění na dobu 3 let, rozhodnutí nabylo právní moci dne 29. 6. 2009. Dne 4. 12. 2009 byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 sp. zn. 1 T 124/2009 odsouzen k trestu vyhoštění v délce 1 roku. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 31. 8. 2010. Na základě rozsudku byl žalobce zaevidován v evidenci nežádoucích osob s platností od 18. 4. 2009 do 18. 4. 2012. Při zajištění žalobce pobýval na území České republiky bez platného cestovního dokladu a bez platného víza.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že jakkoli je smyslem práva azylu poskytnout žadateli ochranu, nejde o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; azyl jako právní institut je společně s doplňkovou ochranou jednou z forem mezinárodní ochrany, avšak není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany před bezprávním postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv se mohou jevit jako natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46, www.nssoud.cz).

Soud dále konstatuje, že žalovaný zamítl žádost stěžovatele jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, které se aplikuje v případě, jestliže žadatel neuvede skutečnosti svědčící tomu, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu.

Rozšířený devítičlenný senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, dostupném na www.nssoud.cz, vyslovil následující právní názor: *„Žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany posuzuje správní orgán na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, a to z hlediska všech zákonných forem této ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují. Zamítnout žádost podle § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, může správní orgán jen tehdy, nepřichází-li v úvahu žádná z takovýchto forem mezinárodní ochrany; tento závěr musí v rozhodnutí odůvodnit.“* Jak dále uvedl rozšířený senát v odůvodnění tohoto usnesení, *„(z)jevnou nedůvodnost žádosti o udělení mezinárodní ochrany je však nutno posuzovat z hlediska všech forem mezinárodní ochrany upravených zákonem o azylu. Žádost o udělení mezinárodní ochrany lze tedy zamítnout podle § 16 zákona o azylu pouze tehdy, je-li skutečně zjevně nedůvodná nejen z hlediska § 12 a § 14a zákona o azylu, ale i z hlediska § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu. Tomu nebrání ani dikce § 14 zákona o azylu. I v případě rozhodnutí podle § 16 zákona o azylu totiž (...) musely být v předchozím řízení nutně zvažovány případné důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pokud nebyly shledány, tedy žádost byla vyhodnocena z hlediska tohoto ustanovení jako zjevně nedůvodná, je třeba se dále zabývat tím, zda zde nejsou relevantní důvody podle § 14 zákona o azylu. Obdobné závěry platí i pro azyl a doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny podle § 13 a § 14b zákona o azylu.“*

V intencích uvedeného názoru je správní orgán proto povinen v rozhodnutí podle § 16 zákona o azylu uvést, proč je žádost zjevně nedůvodná z hlediska všech v úvahu připadajících zákonných forem mezinárodní ochrany. Tyto závěry správního orgánu tedy následně podléhají kognici správních soudů. To také znamená, že pokud žadatel uvede či ve správním řízení ve věci mezinárodní ochrany vyjdou najevo skutečnosti, pro něž nelze považovat žádost z hlediska být jen jedné z forem mezinárodní ochrany za zjevně nedůvodnou, a které vyžadují hlubší posouzení či doplnění podkladů pro rozhodnutí,

pokračování

posoudí správní orgán tuto žádost v rámci běžného, tzn. nezkráceného řízení, jež zpravidla končí rozhodnutím o udělení, resp. neudělení jednotlivých forem mezinárodní ochrany.

Stěžovatel v řízení před správním orgánem uvedl, že zemi původu opustil z ekonomických důvodů, aby si vydělal peníze. Na Ukrajině nikdy neměl potíže se státními orgány.

Nejvyšší správní soud odkazuje na svou dosavadní četnou judikaturu (např. rozhodnutí ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51, ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, nebo ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 - 68), dle které skutečnost, že žadatel o mezinárodní ochranu má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, pokud tyto problémy nebyly zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory. Při posouzení otázky udělení azylu z hlediska § 12 písm. b) je tudíž podstatné, zda byli původci pronásledování (zde věřitelé žadatele) motivováni některým z azylově relevantních důvodů. Taková skutečnost nebyla v řízení ze strany stěžovatele tvrzena a nadto ani prokázána. Nejvyšší správní soud již opakovaně vyslovil, že ekonomické potíže v zemi původu nejsou relevantními důvody z hlediska azylu: srov. např. rozsudky ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, nebo ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51.

Nejvyšší správní dále uvádí, že k povinnosti tvrdit azylově relevantní důvody, kterou stěžovatel v projednávané věci nenaplnil, se soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publikovaném pod č. 181/2004 Sb. NSS, na www.nssoud.cz, v němž kasační soud konstatoval, že z žádného ustanovení zákona o azylu nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikala povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné, a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost tvrzení má zvláště v řízení ve věcech mezinárodní ochrany zásadní význam, neboť pouze stěžovatel svým tvrzením utváří rámec zjišťování skutkového stavu ve správním řízení. Stejně tak v řízení před správním soudem nelze bez jednoznačného a určitého zpochybnění závěrů správního orgánu ze strany soudu dovodit okolnosti týkající se osobního příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v zemi jeho původu. Z dikce ustanovení § 12 a násl. zákona o azylu je zřejmé, že správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v příslušných ustanoveních uvedené. Na tomto místě je třeba zdůraznit logiku řízení o žádosti o udělení azylu, které je provázáno zásadou aktivity žadatele o azyl. Stěžovatelem uvedené skutečnosti, které by podle jeho názoru měly zakládat důvodnost udělení azylu pro pronásledování dle ustanovení § 12 zákona o azylu, podmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu nezakládají, neboť nebylo zjištěno a prokázáno, že by byl stěžovatel vystaven pronásledování nebo by měl důvodný strach z pronásledování v zemi svého původu.

K námitkám stěžovatele stran dokazování, konkr. že nebylo postupováno tak, aby byl zjištěn stav věci, a rozhodnutí nebylo dostatečně odůvodněno, Nejvyšší správní soud uvádí, že takto formulované stížní námitky jsou zcela obecné a není z nich patrné, v jakém

směru a jakých konkrétních pochybení se mělo ministerstvo dopustit. Nejvyšší správní soud se otázkou konkretizace stížních námitek zabýval v celé řadě svých rozhodnutí. Např. v usnesení ze dne 24. 11. 2004, č. j. 1 Afs 47/2004 - 74, vyslovil názor, že „*není důvodem kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., cituje-li stěžovatel toliko zákonný text tohoto ustanovení nebo jeho část, aniž by jej v konkrétní věci specifikoval, a nekonkretizuje-li vady v řízení či vady v právním úsudku, jichž se soud podle stěžovatele dopustil*“. Obdobně se vyslovil i v rozsudku ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 - 37, uveřejněném pod č. 312/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, kde uvedl, že „*pokud stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí pouze námitky obecného charakteru, aniž upřesňuje, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí žalovaného v odůvodnění jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy „nechť si každý střeží svá práva“; proto nemůže stěžovatel v kasační stížnosti úspěšně namítat, že správní orgán či soud v předcházejícím řízení nezjistily důsledně skutečný stav věcí, pokud sama neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí*“.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu (citované rozsudky jsou dostupné na www.nssoud.cz) poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti; krajský soud nijak nepochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Za této situace Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v návaznosti na ustanovení § 120 s. ř. s., podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Stěžovateli byla pro řízení před soudem ustanovena advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (ustanovení § 35 odst. 8, ve spojení s ustanovení § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokátky částkou 1 x 3100 Kč za jeden úkon právní služby - písemné podání soudu týkající se věci samé, a 1 x 300 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s ustanovení § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 odst. 3 shora citované vyhlášky, celkem 3400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (ustanovení § 53 odst. 3, ustanovení § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. srpna 2013

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu